

УДК 634.017:502.75:631.529

Н.П. СТЕПАНЕНКО

Національний університет біоресурсів і природокористування України
Україна, 03041 м. Київ, вул. Генерала Родимцева, 2

АНАЛІЗ РЕПРЕЗЕНТАТИВНОСТІ ЗАПОВІДНОЇ ЕКЗОТИЧНОЇ ДЕНДРОСОЗОФЛОРИ EX SITU ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Наведено та проаналізовано результати оцінки таксономічної, категоріальної, об'єктної та регіональної репрезентативності заповідної екзотичної дендрозоофлори ex situ Лісостепу України. За ступенем наукової цінності та кількісними показниками раритетних дендрозооекзотів ex situ, а також за кадастровою цінністю проведених досліджень визначено пріоритетність об'єктів природно-заповідного фонду Лісостепу України.

Дослідження репрезентативності природно-заповідного фонду (далі ПЗФ) на сьогодні є однією з ключових наукових і прикладних проблем сучасної заповідної геозології [9]. Раритетними дендроекзотами або дендрозооекзотами ми називаємо види рослин, які перебувають під юрисдикцією офіційних правових документів, насамперед «червоних списків» міжнародного значення, зокрема Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи і природних ресурсів (ЧС МСОП) [12], Європейського Червоного списку (ЄЧС) видів рослин і тварин, яким загрожує зникнення у світовому масштабі [4], переліків видів, занесених до відповідних додатків Вашингтонської [5] та Бернської [6] конвенцій. Видовий склад раритетних рослин, які охороняються відповідно до вимог «червоних списків» міжнародного значення, має для України велику наукову цінність.

Об'єктом досліджень є заповідна екзотична дендрозоофлора ex situ Лісостепу України, а предметом досліджень — оцінка таксономічної, категоріальної, об'єктної та регіональної репрезентативності заповідної екзотичної дендрозоофлори. Матеріалами досліджень були дендрозологіч-

ні конспекти раритетних видів штучних об'єктів ПЗФ Лісостепу України, складені переважно на основі літературних джерел. Видові склади рослин із «червоних списків» порівнювали з основними бібліографічними джерелами, в яких наведено характеристику видів дендрофлори України [1—3]. Інвентаризацію заповідних раритетних дендроекзотів ex situ ми проводили методом відбору видів із списків, конспектів, каталогів та інших опублікованих матеріалів. Окрім доступних друкованих праць, також проаналізували рукописні каталоги рослин, списки дендрологічних колекцій, інтернет-видання та провели польові інвентаризаційні дослідження. Для деяких, переважно маловідомих, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва ми враховували й усні повідомлення працівників даних установ ПЗФ і дійшли висновку, що в таких об'єктах трапляються найбільш поширені раритетні види рослин, які культивуються і тому не становлять особливої наукової цінності для інвентаризаційних досліджень заповідної дендрозоофлори. Номенклатуру таксонів наведено згідно з С.К. Черепановим [10] з урахуванням довідкових видань [1—3], латинські назви частини видів рослин — за А. Редером [11].

© Н.П. СТЕПАНЕНКО, 2011

ISSN 1605-6574. Інтродукція рослин, 2011, № 1

19

Метою аналізу репрезентативності екзотичної дендрозоофлори *ex situ* було виявити ступінь видового багатства (видова репрезентативність) об'єктів ПЗФ (об'єктна репрезентативність) Лісостепу України на дендрораритети. Для цього ми склали загальний перелік дендрозооекзотів, проаналізувавши їх приналежність до категорій ПЗФ (категоріальна репрезентативність) Лісостепу України. Першим завданням з оцінки репрезентативності було складання списків досліджуваних видів для 237 штучних об'єктів ПЗФ Лісостепу України: парків-пам'яток садово-паркового мистецтва — 179, штучних пам'яток природи (комплексні та ботанічні) — 43, дендрологічних парків та ботанічних садів — відповідно по 7 та 5, 2 зоопарки та Канівський природний заповідник, у садибі якого створено дендрарій, види котрого також підлягали дослідженню [7, 8].

Оцінку репрезентативності заповідної дендрозоофлори здійснювали на основі попередньо складених дендрозологічних конспектів раритетних видів, які зростають *ex situ* в умовах незахищеного ґрунту штучних об'єктів ПЗФ (таблиця).

Найвищу видову репрезентативність має *Larix decidua* Mill. Цей вид трапляється у 98 об'єктах, які належать до 7 категорій ПЗФ. Він зростає в усіх регіонах лісостепової зони України, що зумовлено надзвичайно високим ступенем його пристосування до природних умов.

Друге місце посідає *Juglans regia* L. Він успішно зростає на території 78 об'єктів та має найвищу репрезентативність серед категорій ПЗФ. Це пояснюється тим, що *Juglans regia* є довговічною рослиною, характеризується потужним і швидким ростом, стійкістю до несприятливих екологічних факторів, пошкоджень шкідниками і хворобами.

Picea pungens Engelm. — одна з найбільш декоративних ялин і водночас найстійкіша до урбанізованих екотопічних умов середовища. Внаслідок широкого ви-

користання у зеленому будівництві є третьою за репрезентативністю і трапляється у 80 об'єктах 6 категорій ПЗФ.

Унаслідок широкого використання у ландшафтному фітодизайні, а також завдяки значній декоративній цінності високу репрезентативність мають також *Thuja occidentalis* L., *Pinus strobus* L., *Pinus nigra* Arn., *Ginkgo biloba* L. та *Platycladus orientalis* (L.) Franco. Ці види за роки інтродукції були масово введені в культуру по всій лісостеповай зоні України.

За результатами аналізу категоріальної репрезентативності встановлено, що значна кількість досліджених видів зосереджена у ботанічних садах (БС) — 157 видів, а у дендрологічних парках (ДП) — 120. Дещо менше раритетних дендроекзотів у парках-пам'ятках садово-паркового мистецтва (ППСПМ) — 71 вид. У штучних ботанічних пам'ятках природи (БПП) ми нарахували 21 раритетний деревний вид.

Як відомо, найбільш цінними у науковому відношенні на території Лісостепу України є БС. Власне вони створювалися саме з метою колекціонування й збереження різноманітних за географічним походженням раритетних видів дерев і кущів. Серед БС найбільшу кількість раритетних дендроекзотів *ex situ* має Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка НАН України (НБС) — 126 (73,7% від загальної кількості раритетних дендрозооекзотів). На другому місці — БС ім. акад. О.В. Фоміна Київського національного університету імені Тараса Шевченка (КНУ) — 118 (69,0%). Майже однакову кількість видів — відповідно 77 (44,8%) та 71 (41,3%) — мають БС Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіП) та БС Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна (ХНУ). Найменшу кількість раритетних дендроекзотів виявлено у БС Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка (СДПУ) — 18 видів (10,5%).

Видова репрезентативність заповідних дендросоценозотів ex situ Лісостепу України

№ з/п	Вид	Кількість	
		об'єктів ПЗФ	категорій ПЗФ
ГОЛОНАСІННІ			
1	<i>Abies balsamea</i> (L.) Mill.	18	4
2	<i>A. bracteata</i> Hook. Et Am	1	1
3	<i>A. cephalonica</i> Loud.	7	3
4	<i>A. cilicica</i> Carr.	1	1
5	<i>A. concolor</i> Lindl. et Gord.	23	15
6	<i>A. fraseri</i> (Purch.) Poir.	11	3
7	<i>A. grandis</i> Lindl.	4	2
8	<i>A. holophylla</i> Maxim.	7	2
9	<i>A. koreana</i> Wils.	4	2
10	<i>A. lasiocarpa</i> Nutt.	6	3
11	<i>A. nephrolepis</i> (Trautv.) Maxim.	4	1
12	<i>A. nordmanniana</i> (Stev.) Spach.	18	4
13	<i>A. nordmanniana</i> (Stev.) Spach. ssp. <i>equitrojani</i> (Asch. & Sint.) Code & Cull.	1	1
14	<i>A. numidica</i> De Lannoy	3	3
15	<i>A. pinsapo</i> Boiss.	3	2
16	<i>A. procera</i> Rehd.	1	1
17	<i>A. sachaliensis</i> Mast.	3	2
18	<i>A. sibirica</i> Ledeb.	8	3
19	<i>A. veitchii</i> Lindl.	4	3
20	<i>Calocedrus decurrens</i> (Torr.) Florin	2	1
21	<i>Chamaecyparis lausoniana</i> (Murr.) Parl.	21	5
22	<i>Ch. nootkatensis</i> (Lamb.) Spach	6	2
23	<i>Ch. obtusa</i> (Siebold et Zucc.) Endl.	4	2
24	<i>Ch. pisifera</i> (Siebold et Zucc.) Endl.	28	4
25	<i>Ch. thyoides</i> (L.) Britt	2	1
26	<i>Cryptomeria japonica</i> D. Don	7	3
27	<i>Ginkgo biloba</i> L.	47	5
28	<i>Juniperus chinensiss</i> L.	13	4
29	<i>J. horizontalis</i> Moench	11	3
30	<i>J. occidentalis</i> Hook.	2	2
31	<i>J. procumbens</i> Siebold et Zucc.	3	2
32	<i>J. pseudosabina</i> F. et M.	10	3
33	<i>J. rigida</i> Siebold et Zucc.	2	1
34	<i>J. scopulosum</i> Sarg.	7	3
35	<i>J. semiglobosa</i> Regel	5	2
36	<i>J. squamata</i> Lamb.	7	4
37	<i>J. virginiana</i> L.	37	6
38	<i>Larix czekanowskii</i> Szaf.	3	2
39	<i>L. decidua</i> Mill.	98	8
40	<i>L. gmelini</i> Litvin. (L. <i>dahurica</i> Turcz.)	10	3
41	<i>L. griffithii</i> Hook.	1	1
42	<i>L. kaempferi</i> (L. <i>japonica</i> Carr.)	9	3
43	<i>L. occidentalis</i> Nutt.	5	2
44	<i>L. sibirica</i> Ledeb.	41	6

Продовження таблиці

№ з/п	Вид	Кількість	
		об'єктів ПЗФ	категорій ПЗФ
45	<i>Metasequoia glyptostroboides</i> Hu et Cheng	15	4
46	<i>Microbiota decussata</i> Kom.	15	3
47	<i>Picea alcoquiana</i> (P. <i>alcockiana</i> Carr.)	2	2
48	<i>P. asperata</i> Mast.	10	3
49	<i>P. breweriana</i> Walts.	1	1
50	<i>P. engelmannii</i> Engelm.	15	4
51	<i>P. glauca</i> (Moench) Voss.	32	4
52	<i>P. glehnii</i> (Fr. Schmidt.) Mast.	6	3
53	<i>P. jezoensis</i> (Siebold et Zucc.) Carr.	9	3
54	<i>P. koraiensis</i> Nakai	7	4
55	<i>P. mariana</i> Britt.	8	3
56	<i>P. maximowiczii</i> Regel	1	1
57	<i>P. obovata</i> Ledeb.	11	3
58	<i>P. omorica</i> (Panc.) Purkyne	9	3
59	<i>P. orientalis</i> (L.) Link.	12	4
60	<i>P. pungens</i> Engelm.	73	6
61	<i>P. rubens</i> Sarg.	4	3
62	<i>P. schrenkiana</i> Fisch.	11	4
63	<i>P. sitchensis</i> (Bong) Carr.	3	1
64	<i>Pinus aristata</i> Engelm.	5	3
65	<i>P. armandii</i> Franch.	2	2
66	<i>P. banksiana</i> Lamb.	23	5
67	<i>P. bungeana</i> Zucc.	1	1
68	<i>P. contorta</i> Dougl. ex Loud.	10	3
69	<i>P. densiflora</i> Siebold et Zucc.	5	3
70	<i>P. edulis</i> Engelm.	1	1
71	<i>P. flexilis</i> James	9	3
72	<i>P. halepensis</i> Mill.	2	1
73	<i>P. heldreichii</i> H. Christ.	1	1
74	<i>P. jeffreyi</i> Balf	2	2
75	<i>P. koraiensis</i> Siebold et Zucc.	9	3
76	<i>P. massoniana</i> Lamb.	2	2
77	<i>P. montezumae</i> Lamb.	1	1
78	<i>P. monticola</i> Dougl. ex D. Don	1	1
79	<i>P. nigra</i> Arn.	58	8
80	<i>P. parviflora</i> Siebold et Zucc.	3	2
81	<i>P. peuce</i> Griseb	11	3
82	<i>P. pinaster</i> Ait	2	1
83	<i>P. ponderosa</i> Dougl	14	3
84	<i>P. pumila</i> (Pall.) Regel	5	3
85	<i>P. quadrifolia</i> Sudw.	1	1
86	<i>P. resinosa</i> Ait.	1	1
87	<i>P. rigida</i> Mill	5	3
88	<i>P. roxburghii</i> Sarg	1	1
89	<i>P. sabiniana</i> Dougl.	1	1
90	<i>P. sibirica</i> (Rupr.) Mayr.	26	4
91	<i>P. strobus</i> L.	67	5

Продовження таблиці				Закінчення таблиці			
№ з/п	Вид	Кількість		№ з/п	Вид	Кількість	
		об'єктів ПЗФ	категорій ПЗФ			об'єктів ПЗФ	категорій ПЗФ
92	<i>P. tabulaeformis</i> Carr.	1	1	136	<i>Crataegus ambigua</i> C. A. Mey ex A. Beck.	1	1
93	<i>P. thunbergii</i> Parl.	1	1	137	<i>C. azarolus</i> L.	2	2
94	<i>P. virginiana</i> Mill.	1	1	138	<i>C. korolkovii</i> L. Henry	2	1
95	<i>P. wallichiana</i> A.B. Jacks.	5	3	139	<i>C. pontica</i> C. Koch	5	3
96	<i>Platyclusus orientalis</i> (L.) Franco	43	5	140	<i>Daphne altaica</i> Pall.	3	1
97	<i>Pseudotsuga menziesii</i> (Mird.) Franco	47	5	141	<i>Dianthus graniticus</i> Jord.	1	1
98	<i>Taxodium distychnum</i> (L.) Rich	7	3	142	<i>Eucommia ulmoides</i> Oliv.	14	4
99	<i>Taxus canadensis</i> Marsh.	4	2	143	<i>Forsythia europaea</i> Degen et Bald.	17	3
100	<i>T. cuspidata</i> Siebold et Zucc.	12	3	144	<i>Fraxinus sogdiana</i> Bunge	5	2
101	<i>Thuja occidentalis</i> L.	73	8	145	<i>Helianthemum arcticum</i> (Grosser) Janch.	1	1
102	<i>Th. plicata</i> D. Don	21	5	146	<i>Ilex perado</i> Aiton ssp. <i>perado</i>	1	1
103	<i>Th. standishii</i> Carr.	4	3	147	<i>Juglans regia</i> L.	80	7
104	<i>Thujopsis dolabrata</i> (L. f.) Siebold et Zucc.	8	3	148	<i>Liquidambar styraciflua</i> L.	3	1
105	<i>Tsuga canadensis</i> (L.) Carr.	19	3	149	<i>Liriodendron chinense</i> (Hemsl.) Sarg.	2	1
106	<i>Ts. diversifolia</i> (Maxim.) Mast.	1	1	150	<i>Magnolia liliflora</i> Desr.	2	1
ПОКРИТОНАСІННИ				151	<i>M. macrophylla</i> ssp. <i>ashei</i> (Weath.) Spong.	1	1
107	<i>Abelia corymbosa</i> Rgl. et Schlalh.	1	1	152	<i>M. officinalis</i> Rehd. et Wils.	3	1
108	<i>Acer divergens</i> C. Koch et Pax	2	2	153	<i>M. sinensis</i> (Rehd. et Wils.) Stapf.	2	1
109	<i>Aflatunia ulmifolia</i> (Franch.) Vass.	1	1	154	<i>M. wilsonii</i> (Fin et Gaegnep.) Rehd.	1	1
110	<i>Amygdalus bucharica</i> Korsh.	1	1	155	<i>M. cylindrica</i> Wils.	1	1
111	<i>A. ledebouriana</i> Schlecht.	2	1	156	<i>Malus florentina</i> (Zuccagni) C.K.Schneider	4	2
112	<i>A. petunnikowii</i> Litv.	1	1	157	<i>M. hupehensis</i> (Pamp.) Rehd.	5	3
113	<i>Aralia mandshurica</i> Rupr. et Maxim.	15	3	158	<i>M. niedzwetzkyana</i> Dieck	29	4
114	<i>Armeniaca vulgaris</i> Mill.	43	8	159	<i>M. sieversii</i> (Ledeb.) M. Roem.	5	3
115	<i>Atraphaxis muscketowii</i> Krassn.	2	1	160	<i>Platanus orientalis</i> L.	15	3
116	<i>Berberis candidula</i> Schneid.	1	1	161	<i>Pterocarya pterocarpa</i> (Michx.) Kunth	14	3
117	<i>B. iliensis</i> Popof.	4	3	162	<i>Pyrus rossica</i> A. Danilov	1	1
118	<i>B. johannis</i> Ahrendt	1	1	163	<i>P. salicifolia</i> Pall.	6	2
119	<i>Betula kirghisorum</i> Sav.-Ryczg.	4	3	164	<i>Quercus dentata</i> Thunb.	9	4
120	<i>B. medwedewii</i> Regel	2	2	165	<i>Q. macrocarpa</i> Michx.	12	3
121	<i>B. oycoviensis</i> Besser	7	2	166	<i>Q. imeretina</i> Stev. ex Woronov	1	1
122	<i>B. raddeana</i> Trautv.	7	3	167	<i>Rhododendron rex</i> Levl.	1	1
123	<i>B. schugnanica</i> (B. Fedtsch.) Litv.	5	2	168	<i>Ribes janczewskii</i> A. Pojark.	1	1
124	<i>B. tianschanica</i> Rupr.	6	3	169	<i>Saponaria cypria</i> Boiss.	1	1
125	<i>Buxus colchica</i> Pojark.	3	2	170	<i>Sibiraea altaensis</i> (Laxm.) Schneid.	9	3
126	<i>Celtis caucasica</i> Willd.	7	3	171	<i>Sorbus tianschanica</i> Rupr.	1	1
127	<i>Cerastium transsilvanicum</i> Schischk.	1	1	172	<i>S. turkestanica</i> (Franch.) Hedl.	1	1
128	<i>Cercidiphyllum japonicum</i> Siebold et Zucc.	12	3	173	<i>Spiraea cana</i> Waldst. Kit.	3	2
129	<i>Cercis canadensis</i> L.	13	5	174	<i>Vitis vinifera</i> L.	17	3
130	<i>C. griffithii</i> Boiss.	3	2	175	<i>Zelkova carpinifolia</i> (Pall.) C. Koch	6	3
131	<i>Corylus chinensis</i> Franch	1	1	176	<i>Ziziphus jujuba</i> Mill.	3	2
132	<i>Cotoneaster alaunicus</i> Golits.	1	1				
133	<i>C. cinnabarinus</i> Juz. ex Orlova	1	1				
134	<i>C. morulus</i> Pojark.	2	2				
135	<i>C. transcaucasicus</i> Pojark.	1	1				

Серед раритетних дендроекзотів ex situ ДП голонасінні види мають найвищу репрезентативність у таких об'єктах, як «Тростянець», «Олександрія» та «Софіївка» — відповідно 59 (58,4% від загальної кількості заповідних голонасінних ex situ Лісостепу України), 47 (46,5%) та 46 (45,5%) видів при відносно високій участі покритонасінних — відповідно 32 (45,7%), 24 (34,2%) та 15 (21,4%) видів.

Невисокі показники видового складу раритетних дендроекзотів виявлено у старовинних ППСМ, а також у деяких створених пізніше. На першому місці — ППСМ БС «Поділля» (Вінницька обл.) — 41 вид (29 — голонасінних та 12 — покритонасінних), далі йдуть Краснокутський ППСМ (Харківська обл.) — 39 видів (32 — голонасінних, 7 — покритонасінних) та Тростянецький ППСМ (Сумська обл.), «Парк агробіостанції педінституту» (Полтавська обл.) — 25 видів (16 — голонасінних та 9 — покритонасінних). Однакову кількість видів (по 22) мають «Парк радгоспу “Партизан”», «Дендрарій держсортмережі» (Полтавська обл.) та «Дендропарк університету ім. Богдана Хмельницького» (Черкаська обл.). «Парк Ніжинського педуніверситету» (Чернігівська обл.) представлений 21 видом (15 — голонасінних та 6 покритонасінних). У Шкуратівському ППСМ (Сумська обл.), «Дендрарії лісо-дослідної станції» та Полтавському міському ППСМ налічується відповідно по 19, 17 та 18 видів, переважно голонасінних (відповідно 19, 12 та 15 видів).

Незначною кількістю видів представлені такі ППСМ: Немирівський (Вінницька обл.), Кияницький (Сумська обл.), Центральний парк культури і відпочинку ім. М. Горького (Вінницька обл.) — по 14 видів; «Феофанія» (м. Київ) — 13; Шарівський (Харківська обл.), Березоворудський (Полтавська обл.), Тальнівський (Черкаська обл.) та Згурівський (Київська обл.) — по 11 видів; «Нивки» (м. Київ) та Парк ім. В.І. Леніна (Вінницька обл.) — по 10 видів. Менше 10 видів мають ППСМ «Голосіївський парк

ім. М.Т. Рильського» (м. Київ), Верхівський (Вінницька обл.), «Литвинівка» (Харківська обл.), Чернятинський (Вінницька обл.), «Володимирська гірка» (м. Київ), Кагарлицький (Київська обл.), парк Лубенського лісового технікуму (Полтавська обл.) та інші.

Таким чином, серед об'єктів ПЗФ Лісостепу України найвищу об'єктну репрезентативність екзотичної дендрозоофлори ex situ мають: НБС ім. М.М. Гришка НАН України та БС ім. акад. О.В. Фоміна КНУ імені Тараса Шевченка (відповідно 126 та 118 видів); третє місце займає ДП «Тростянець» (91 вид), далі йдуть БС НУБіП України (77), БС ХНУ ім. В.Н. Каразіна та ДП «Олександрія» (по 71 виду), Національний ДП «Софіївка», ДП Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва (ХНАУ) (52 види) та Устимівський ДП (50).

У Сирецькому ДП, БС «Поділля», Краснокутському та Тростянецькому ППСМ, Парку агробіостанції педінституту (Полтавська обл.) нараховується від 44 до 25 видів.

За результатами аналізу регіональної репрезентативності встановлено, що найбільша кількість раритетних деревних видів рослин зосереджена у штучних об'єктах ПЗФ м. Києва — 154 види (90% від загальної кількості). Це пояснюється тим, що тут розташовані три БС та один ДП, в яких зростає більшість дендрозоекзотів. На другому місці — об'єкти ПЗФ лісостепової частини Харківської області (87 видів, або 60%): БС ХНУ ім. В.Н. Каразіна, ДП ХНАУ ім. В.В. Докучаєва та Краснокутський ППСМ. Майже однакову кількість дендрозоекзотів мають об'єкти ПЗФ лісостепових частин Чернігівської та Київської областей — відповідно 79 та 72 види. Деяко менше їх у Черкаській (65), Полтавській (лісостепова частина — 60), Вінницькій (47) та Сумській (лісостепова частина — 45) областях. Заповідні парки лісостепової частини Житомирської області мають тільки 9 видів.

Таким чином, найвищу видову репрезентативність у ПЗФ Лісостепу України мають *Larix decidua*, *Juglans regia* та *Picea pungens*. Із категорій ПЗФ найбільша кількість дендросозоекзотів *ex situ* зосереджена у БС (157 видів) та ДП (120). Серед БС за кількістю раритетних видів найбільш репрезентативними є БС ім. акад. О.В. Фомина КНУ імені Тараса Шевченка та НБС ім. М.М. Гришка НАН України, а серед ДП — «Тростянець», «Олександрія» та «Софіївка». Порівняно з БС та ДП невисокі показники видового складу дендросозоекзотів *ex situ* виявлено у ППСМ, серед яких найбільш репрезентативними є БС «Поділля» та Краснокутський ППСМ. Аналіз регіональної репрезентативності показав, що найбільша кількість представників екзотичної дендросозофлори *ex situ* зосереджена у штучних об'єктах ПЗФ м. Києва, лісостепових частин Харківської та Чернігівської областей.

1. *Дендрофлора України*. Дикорослі та культивовані дерева й кущі. Голонасінні: Довідник / За ред. М.А. Кохна, С.І. Кузнецова. — К.: Вища шк., 2001. — 207 с.
2. *Дендрофлора України*. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Ч. I. / За ред. М.А. Кохна. — К.: Фітосоціоцентр, 2002. — 448 с.
3. *Дендрофлора України*. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Ч. II. / За ред. М.А. Кохна та Н.М. Трофименко. — К.: Фітосоціоцентр, 2005. — 716 с.
4. *Европейський Красний список живих тварин і рослин, що перебувають під загрозою зникнення*, знаходячись під загрозою зникнення в усьому світі. — Нью-Йорк: ООН, 1992. — 167 с.
5. *Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої флори і фауни, що перебувають під загрозою зникнення* (Вашингтон, 1973) — К.: Вид-во Мінекоресурсів України та Національного ун-ту «Києво-Могилянська академія», 2000. — 80 с.
6. *Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі* (Берн, 1979) — К.: Вид-во Мінекобезпеки України, 1998. — 76 с.
7. *Леоненко В.Б., Стеценко М.П., Возний Ю.М.* Атлас об'єктів природно-заповідного фонду України. — К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2003. — 119 с.

8. *Леоненко В.Б., Стеценко М.П., Возний Ю.М.* Додаток до атласу об'єктів природно-заповідного фонду України. — К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2003. — 119 с.

9. *Попович С.Ю.* Природно-заповідна справа: Навч. посібник. — К.: Арістей, 2007. — 480 с.

10. *Черепанов С.К.* Сосудистые растения СССР. — Л.: Наука, 1981. — 510 с.

11. *Rehder A.* Manual of cultivated trees and shrubs hardy in North America. — 2nd ed. — New York: Macmillan, 1949. — 996 p.

12. *Walter K.S., Gillet H.J* [Eds.] 1997 IUCN Red List of Threatened Plants. Compiled by the World Conservation Union. — Gland, Switzerland and Cambridge (UK), 1998. — 862 p.

Рекомендували до друку
В.І. Мельник, Ю.О. Клименко

Н.П. Степаненко

Национальный университет биоресурсов
и природопользования Украины, Украина, г. Киев

АНАЛИЗ РЕПРЕЗЕНТАТИВНОСТИ ЗАПОВЕДНОЙ ЭКЗОТИЧЕСКОЙ ДЕНДРОСОЗОФЛОРЫ EX SITU ЛЕСОСТЕПИ УКРАИНЫ

Приведены и проанализированы результаты оценки таксономической, категориальной, объектной и региональной репрезентативности заповедной экзотической дендросозофлоры *ex situ* Лесостепи Украины. По степени научной ценности и количественным показателям раритетных дендросозоекзотов *ex situ*, а также по кадастровой ценности проведенных исследований определена приоритетность объектов природно-заповедного фонда Лесостепи Украины.

N.P. Stepanenko

National University of Life
and Environmental Sciences of Ukraine,
Ukraine, Kyiv

ANALYSIS OF REPRESENTATIONESS OF PROTECTED EXOTIC DENDROSOZOFLORA EX SITU OF FOREST-STEPPE OF UKRAINE

The article gives and analyses the results of appreciation of taxonomic, categoric, object and regional representativeness of protected exotic dendrosozoflora *ex situ* of Ukrainian Forest-Steppe of the objects of naturally-protected fund of Ukrainian Forest-Steppe is determined according to scientific value and quantitative indicators of rare dendrosozoaliens *ex situ* as well as considering cadastral value of carried out research.

ISSN 1605-6574. *Інтродукція рослин, 2011, № 1*